

«Μετεμορφώσης ἐν τῷ ὄρει Χριστέ ὁ Θεός»

Πρωτοπρ. Μιχαήλ Βοσκοῦ
Θεολόγου

Ἡ ἐορτή τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου ἀνήκει στίς μεγάλες Δεσποτικές Ἑορτές τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους καί ἐορτάζεται στίς 6 Αὐγούστου. Ὡστόσο, τό γεγονός τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου στό ὄρος Θαβώρ ἔγινε ὄχι τό καλοκαίρι, ἀλλά σαράντα μέρες πρὶν ἀπὸ τό Πάθος καί τό σταυρικό θάνατο τοῦ Θεανθρώπου. Θά ἔπρεπε, λοιπόν, κανονικά νά ἐορτάζεται κατὰ τή διάρκεια τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἀνάλογα μέ τήν ἡμερομηνία τοῦ Πάσχα. Ἐπειδή, ὅμως, ὁ ἐορτασμός τῆς Μεταμορφώσεως κατ' ἐκείνη τήν περίοδο δέν θά γινόταν μέ τήν ἐπιβαλλόμενη λαμπρότητα, προτίμησε ἡ Ἐκκλησία μας νά καθορίσει τόν ἐορτασμό της μέσα στό καλοκαίρι, σαράντα μέρες πρὶν ἀπὸ τή δεύτερη Μεγάλη Παρασκευή τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, πού εἶναι ἡ Ὑψωσις τοῦ Τιμίου καί Ζωοποιοῦ Σταυροῦ στίς 14 Σεπτεμβρίου.

Ἡ ἐορτή τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ ἐορτή τοῦ ἀκτίστου θείου Φωτός. Τό Φῶς τῆς Μεταμορφώσεως ἔγινε πολλές φορές, στή διάρκεια τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀντικείμενο συζητήσεων καί ἐρίδων, μέ ἀποκορύφωμα τή σφοδρή σύγκρουση κατὰ τόν 14ο αἰῶνα μεταξύ τῶν

Ἡ ἐορτή τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ ἐορτή τοῦ ἀκτίστου θείου Φωτός. Τό Φῶς τῆς Μεταμορφώσεως ἔγινε πολλές φορές, στή διάρκεια τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀντικείμενο συζητήσεων καί ἐρίδων, μέ ἀποκορύφωμα τή σφοδρή σύγκρουση κατὰ τόν 14ο αἰῶνα μεταξύ τῶν

Ἑσυχαστῶν, μέ κορυφαῖο ἐκπρόσωπό τους τόν Ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ, πού ζοῦσαν ἐμπειρικά τό ἄκτιστο θεῖο Φῶς, καί τοῦ ἐκ Καλαβρίας μοναχοῦ Βαρλαάμ, ὁ ὁποῖος ἐκπροσωπώντας τή σχολαστική Δύση θεωροῦσε τό Φῶς τῆς Μεταμορφώσεως ὑλικό καί κτιστό. Ὄντως, τό θέμα αὐτό ἀποτελεῖ μία ἀπό τίς σημαντικότερες θεολογικές διαφορές ἀνάμεσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί τόν Παπισμό, ἀφοῦ ὁλόκληρη ἡ διδασκαλία, ἡ ζωή καί ἡ πνευματική ἐμπειρία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔχει ὡς ἐπίκεντρό της τήν ἄκτιστη θεία Χάρη, διὰ τῆς μετοχῆς στήν ὁποία θεοῦται ὁ ἄνθρωπος, ἐνῶ ὁ Παπισμός ἀρνεῖται τήν ἄκτιστη θεία Χάρη καί ἄρα καί τή δυνατότητα πραγματικῆς θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἀπό τή στιγμή πού ἡ θεία Χάρη ἐκλαμβάνεται ὡς κτιστή, δέν μπορεῖ νά γίνει λόγος γιά πραγματική θέωση τοῦ ἀνθρώπου καί ὡς ἐκ τούτου ὁ μόνος τρόπος νά πλησιάσει ὁ ἄνθρωπος τό Θεό εἶναι διά μέσου τῆς διανοήσεως, ὅπως ἔπραξε ἡ σχολαστική θεολογία τῆς Δύσεως.

Ὅλα τά τροπάρια τῆς μεγάλης αὐτῆς Δεσποτικῆς Ἑορτῆς περιγράφουν μέ ἀπαράμιλλο ποιητικό τρόπο καί μέ μοναδικό πνευματικό βάθος τά γεγονότα τά σχετικά μέ τήν ἐορτή, ὅπως αὐτά περιγράφονται στίς σελίδες τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀπὸ τούς τρεῖς Συνοπτικούς Εὐαγγελιστές (Ματθαῖο, Μάρκο καί Λουκᾶ). Ἀπό αὐτά τά τροπάρια θά σχολιάσουμε σ' αὐτό μας τό ἄρθρο τό Δοξαστικό τοῦ Ἑσπερινοῦ, πού ψάλλεται σέ ἦχο Πλάγιο τοῦ Δευτέρου.

«Προτυπῶν τήν Ἀνάστασιν τήν σὴν, Χριστέ ὁ Θεός, τότε παραλαμβάνεις τοὺς τρεῖς σου Μαθητάς, Πέτρον καί Ἰάκωβον καί Ἰωάννην, ἐν τῷ Θαβώρ ἀνεληθόν. Σοῦ δέ Σωτὴρ μεταμορφούμενου, τό Θαβώριον ὄρος φωτὶ ἐσκέπετο. Οἱ Μαθηταί σου, Λόγε, ἔρριψαν ἑαυτοὺς ἐν τῷ ἐδάφει τῆς γῆς, μὴ φέροντες ὁρᾶν τήν ἀθέατον μορφήν, Ἄγγελοι διπκόνουν φόβῳ καί τρόμῳ, οὐρανοὶ ἔφριξαν, γῆ ἐτρόμαξεν, ὁρῶντες ἐπὶ γῆς τῆς δόξης τόν Κύριον».

Δηλαδή: Θέλοντας νά προτυπώσεις τήν Ἀνάστασή Σου, Χριστέ ὁ Θεός, τότε παραλαμβάνεις